

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ ПІДПРИЄМСТВ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

STRATEGIC BENCHMARKS FOR ENTERPRISES IN THE FINANCIAL MARKET

Добриніна Л.В.
викладач кафедри
фінансового менеджменту та фондового ринку,
Одеський національний економічний університет

Стаття присвячена дослідженню сутності стратегічних орієнтирів підприємств на фінансовому ринку. Визначено стратегічні орієнтири підприємств щодо фінансового ринку. Надано орієнтири для розроблення інвестиційної стратегії управління інвестиційною діяльністю підприємств, які враховують поточні та стратегічні напрями збалансованого розвитку. Виокремлено критерії оцінювання ефективності стратегічного управління задля формування та використання фінансових ресурсів на фінансовому ринку. Управління інвестиційною діяльністю підприємства є складним та багатоаспектним процесом, реалізація якого залежить від багатьох чинників як внутрішнього, так і зовнішнього характеру. З огляду на це ефективність такого управління буде залежати, з одного боку, від наявності науково обґрунтованої та чітко визначеної методичної бази, а з іншого боку, від професіоналізму керівництва підприємства. Досліджено різні підходи до управління інвестиційною діяльністю підприємств щодо використання різних джерел за допомогою інструментів фінансового ринку для ефективного управління підприємством. Процес інвестування передбачає також вироблення стратегії задля накопичення капіталу та забезпечення економічного зростання підприємства. Отже, інвестиційна діяльність втілює взаємозалежний рух трьох відтворювальних форм інвестицій, таких як ресурси, вкладення, дохід. Обґрунтовано необхідність виходу підприємства на фінансовий ринок.

Ключові слова: орієнтири підприємства, стратегічне управління підприємством, інвестиційна діяльність, фінансовий ринок.

Статья посвящена исследованию сущности стратегических ориентиров предприятий на финансовом рынке. Определены стратегические ориентиры предприятий по финансовому рынку. Предоставлены ориентиры для разработки инвестиционной стратегии управления инвестиционной деятельностью предприятий, которые учитывают текущие и стратегические направления сбалансированного развития. Выделены критерии оценивания эффективности стратегического управления для формирования и использования финансовых ресурсов на финансовом рынке. Управление инвестиционной деятельностью предприятия является сложным и многоаспектным процессом, реализация которого зависит от многих факторов как внутреннего, так и внешнего характера. С учетом этого эффективность такого управления будет зависеть, с одной стороны, от наличия научно обоснованной и четко определенной методической базы, а с другой стороны, от профессионализма руководства предприятия. Исследованы различные подходы к управлению инвестиционной деятельностью предприятий по использованию различных источников с помощью инструментов финансового рынка для эффективного управления предприятием. Процесс инвестирования предполагает также выработку стратегии для накопления капитала и обеспечения экономического роста предприятия. Итак, инвестиционная деятельность воплощает взаимозависимое движение трех воспроизводственных форм инвестиций, таких как ресурсы, вложение, доход. Обоснована необходимость выхода предприятия на финансовый рынок.

Ключевые слова: ориентиры предприятия, стратегическое управление предприятием, инвестиционная деятельность, финансовый рынок.

The article is devoted to the study of the essence of strategic orientations of enterprises in the financial market. Strategic benchmarks of enterprises on the financial market are defined. The guidelines are provided for the development of an investment strategy for managing investment activities of enterprises that take into account the current and strategic directions of balanced development. The criteria for assessing the effectiveness of strategic management with the aim of forming and using financial resources in the financial market are identified. Management of investment activity of the enterprise is a complex and multidimensional process, the implementation of which depends on many factors, both internal and external. In view of this, the effectiveness of such a management will depend, on the one hand, on the availability of a scientifically sound and well-defined methodological basis, on the

other hand, on the professionalism of the management of the enterprise. The researches of different approaches to management of investment activity of enterprises concerning use of different sources, using financial market instruments, for the effective management of the enterprise are conducted. The investment process also involves the development of a strategy for the purpose of capital accumulation and economic growth of the enterprise. Hence, investment activity embodies the interconnected movement of three reproductive forms of investment, such as resources, investments, income. The necessity of the company to enter the financial market is substantiated. An effective tool for managing an investment activity of an enterprise is its strategic guidelines, which are crucial for the functioning of the enterprise regardless of size, sectoral affiliation, organizational and legal form, and other features.

Key words: landmarks of the enterprise, strategic enterprise management, investment activity, financial market.

Постановка проблеми. Запорукою розвитку та ефективності роботи будь-якого підприємства є правильний вибір стратегічних орієнтирів, за допомогою яких можна найкращим шляхом реалізувати ресурси, які перебувають у розпорядженні підприємства. Нині винятковою стає необхідність організації такого управління, яке змогло б адаптуватись до швидких змін економічного середовища.

Підприємство як відкрита економічна система постійно перебуває під впливом умов зовнішнього та внутрішнього середовищ, тому для кожного підприємства, яке має на меті не лише залишитись діючим, але й досягнути певного рівня стабільності, управління інвестиційною діяльністю має спиратись на визначальні орієнтири функціонування, які враховують поточні та стратегічні напрями збалансованого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення наукової проблематики стратегічних орієнтирів у процесі трансформації управління та функціонування підприємств знайшло відображення в низці праць відомих та авторитетних фахівців-економістів, таких як І. Бланк, А.Дж. Стрікланд, А.А. Томпсон, Г. Мінцберг [1–3].

Проте залишаються недостатньо опрацьованими питання формування механізму управління інвестиційною діяльністю підприємств на фінансовому ринку, а саме визначення стратегічних орієнтирів.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Потребують уваги формування стратегічних орієнтирів підприємств на фінансовому ринку для підвищення ефективності та якості управління інвестиційною діяльністю підприємства, визначення принципів роботи методів стратегічного управління, які необхідні для оптимального формування та використання фінансових ресурсів.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). В процесі розвитку підприємство стикається з різними завданнями щодо ефективного управління інвестиційною діяльністю та контролем за рівнем ризиків, тому необхідно дослідити механізм управління інвестиційною діяльністю підприємств на фінансовому ринку щодо визначення їх стратегічних орієнтирів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Вихід підприємств України на світові ринки, зростання змін у зовнішньому середовищі, розвиток

інформаційних технологій, виникнення нових потреб у споживачів висувають на порядок денний проблему організації стратегічного управління на підприємстві як одну з найбільш важливих проблем, що пов'язана з удосконалення механізмів функціонування підприємства [1; 2].

Визначення пріоритетних цілей підприємства є запорукою ефективного використання наявних ресурсів та досягнення ефективних результатів у довгостроковій перспективі.

Інструментарій стратегічних орієнтирів є досить різноманітним, що дає змогу використовувати певний набір методів та алгоритмів, який є прийнятним для кожного окремого підприємства. Інвестиційні досягнення забезпечують стабільне економічне зростання, фінансову стійкість та платоспроможність підприємства, тому стратегічні орієнтири сучасних підприємств є неодмінною рисою їхнього розвитку [3].

Отже, під стратегічними орієнтирами будемо розуміти параметри, які побудовані з конкретною метою організації.

Головною метою діяльності підприємства є максимізація його прибутку в поточному та перспективному періодах. Це вимагає розроблення таких задач управління, які забезпечують досягнення головної мети інвестиційної діяльності, що полягає у забезпеченні достатньої інвестиційної підтримки необхідних темпів розвитку поточної діяльності підприємства, балансу максимальної прибутковості з урахуванням прийнятного ступеня ризику, ліквідності інвестицій, можливостей швидкого реінвестування капіталу за зміни факторів внутрішнього та зовнішнього середовища, можливості реалізації програм соціального розвитку колективу.

В процесі управління інвестиційною діяльністю підприємству під час вибору виду фінансових ресурсів необхідно враховувати, що на початку інвестування необхідна мобілізація всіх елементів механізму управління фінансовими ресурсами на досягнення позитивного ефекту, який має проявлятися в перевищенні доходів від інвестицій над витратами на їх проведення; оскільки інвестиції здійснюються в грошовій формі, то відбувається тимчасове вилучення з обігу власних засобів, а в разі залучення чи запозичення коштів виникає нова відповідальність за їх інвестування, яка покладається не лише на управління інвестиційною діяльністю, але й загалом на всю систему управління під-

приємством; на початку інвестиційного процесу важко піддаються розрахунку початково інвестовані витрати та очікуваний дохід від його завершення, що пояснюється можливими змінами прибутковості інвестиційного процесу під впливом факторів зовнішнього та внутрішнього середовища протягом всього періоду інвестування; як зовнішнім, так і внутрішнім інвестиціям властиві ризики неповернення інвестованих засобів.

Зростання ефективності інвестицій забезпечується кореляцією реальної та фінансової ефективності. Фінансова ефективність досягається під час руху в процесі інвестиційної діяльності фінансового ресурсу, що характеризує здатність підприємства акумулювати грошові кошти та використовувати їх задля фінансування інвестиційних проектів в процесі оптимізації капітальної структури фірми; розроблення дивідендної політики, що включає оптимізацію пропорцій між споживаною (дивіденди) та реінвестованою частинами прибутку; спрямування тимчасово вільних ресурсів у реальні інвестиційні проекти або задля накопичення у фінансові інвестиції шляхом формування оптимального інвестиційного портфеля [1].

Ефективне управління фінансовим ресурсом дає змогу збільшувати чи підтримувати потік реального капіталу та сприяти зростанню ефективності інвестицій.

Такі цілі можуть бути сформовані у вигляді забезпечення приросту капіталу, приросту рівня прибутковості інвестицій та суми доходу від інвестиційної діяльності, зміни пропорцій у формах реального та фінансового інвестування тощо. При цьому формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності має узгоджуватися зі стадіями життєвого циклу та цілями господарської діяльності корпоративної структури [2].

Ми вважаємо, що розроблення найбільш ефективних шляхів реалізації стратегічних цілей інвестиційної діяльності на підприємствах необхідно здійснювати за двома напрямками. Перший охоплює розроблення стратегічних напрямів інвестиційної діяльності, а другий – розроблення стратегії формування інвестиційних ресурсів. Цей етап є найбільш відповідальним та складним.

Для ефективної реалізації інвестиційної стратегії потрібно всіма можливими способами нарощувати та підтримувати інтелектуальний потенціал інвестиційної діяльності, стимулювати підвищення його творчої віддачі, реконструювати старий господарський механізм та створити новий, який зробив би процес упровадження науково-технічного прогресу життєво необхідним, отже, вигідним.

Підприємства в процесі своєї інвестиційної діяльності формують інвестиційні стратегії, виходячи з певних стратегічних орієнтирів, створюючи їх у двох напрямках, одним з яких є реальні проекти та програми, а другим – фінан-

сові вкладення, які згодом будуть приносити прибутковість від цієї діяльності.

Далі ми розглянемо стратегічні орієнтири підприємства на фінансовому ринку.

Забезпечення темпів зростання капіталу. Ця мета є збільшенням капіталу компанії в довгостроковій перспективі. Досягнення цієї мети відбувається шляхом інвестування в реальні проекти та фінансові інструменти, вартість яких у майбутньому зросте.

Забезпечення темпів зростання поточного доходу. Оскільки здійснення інвестиційної діяльності вимагає мобілізації значних фінансових ресурсів, зокрема позикових, під час формування інвестиційної програми слід включати в неї проекти з високою поточною прибутковістю, що забезпечують підтримку постійної платоспроможності підприємства. Крім того, частина поточних доходів може бути капіталізована задля підтримання оптимальної структури інвестиційного портфеля.

Збереження капіталу. Під час інвестування коштів необхідно забезпечити мінімізацію інвестиційних ризиків. У процесі мінімізації загального рівня ризику за інвестиційним портфелем основна увага повинна бути приділена мінімізації ризику втрати доходів.

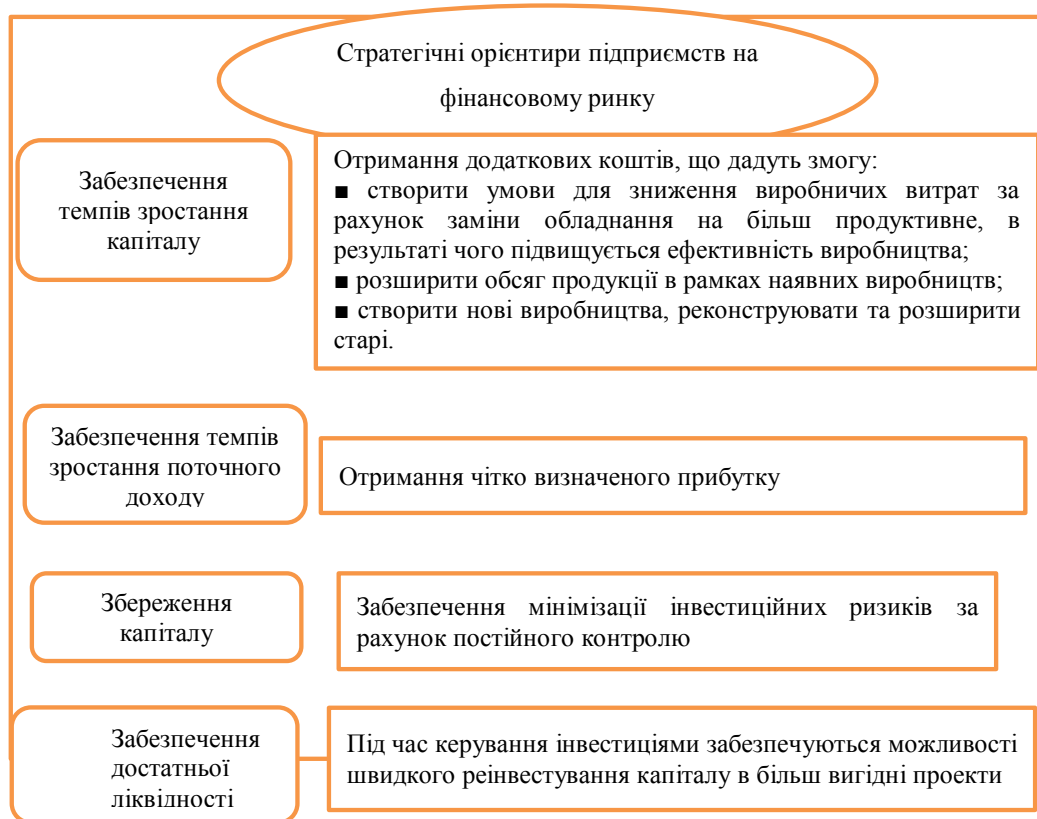
Забезпечення достатньої ліквідності. Інвестиційний портфель (або його частина) повинен мати високоліквідний характер, тобто за необхідності швидко та з мінімальними втратами перетворюватись на гроші. Рівень ліквідності інвестицій залежить від економічного клімату в державі, кон'юнктури інвестиційного ринку та специфіки інвестиційної діяльності підприємства [3].

Враховуючи альтернативність перерахованих цілей інвестування, підприємство-інвестор визначає їх пріоритети на тому чи іншому етапі інвестиційної діяльності. Пріоритетність цілей диктується загальними стратегічними цілями розвитку підприємства. Слід відзначити, що, крім головної, пріоритетної мети, підприємство може розробляти додаткові (вторинні) цілі, що не є альтернативою первинної.

На основі узагальнення наявних теоретичних здобутків запропоновано тлумачити стратегічні орієнтири підприємств на фінансовому ринку як систему критеріїв щодо напрямів його розвитку на довгострокову перспективу, пов'язаних з постановкою конкретних цілей та завдань, розробленням плану дій відповідно до прийнятої концепції (програми, стратегії).

Спираючись на виділені основні положення стратегічного управління підприємством, головними стратегічними орієнтирами діяльності підприємства в сучасних інтеграційних умовах вважаємо:

– збалансоване використання наявних ресурсів та максимальне залучення потенціалу підприємства до виконання стратегічних і тактичних завдань розвитку;

Рис. 1. Стратегічні орієнтири підприємств на фінансовому ринку

Джерело: складено на основі джерел [1–3]

- періодичний перегляд і переосмислення конкурентних переваг підприємства в умовах мінливого середовища для підтримки й забезпечення їх високого рівня;
- виділення ключових цінностей підприємства для формування корпоративної культури бізнесу;
- забезпечення достатнього рівня соціальної відповідальності для підтримки досягнутого рівня репутації підприємства;

- глибоке розуміння визначальних економічних, техніко-технологічних, соціальних, маркетингових та інших перетворень [1–3].

Висновки. Підприємство – це складна структура, що вимагає застосування зважених методичних підходів до ефективного управління інвестиційною діяльністю підприємств на фінансовому ринку, які формуються за допомогою виважених стратегічних орієнтирів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Добриніна Л.В. Особливості стратегії учасників фінансового ринку. *Науковий Вісник Херсонського державного університету*. 2017. № 27/3. С. 24–28. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/.pdf> (дата звернення: 15.01.2019).
2. Стрикленд А.Дж., Томпсон А.А. Стратегический менеджмент: концепции и ситуации для анализа / пер. с англ. 12-е изд. Москва : Вильямс, 2006. 928 с.
3. Шохін Е.І. Короткий курс лекцій з дисципліни «Фінансовий менеджмент». URL: https://studme.com.ua/1854051611434/finansy/investitsionnaya_strategiya_predpriyatiya.htm#85 (дата звернення: 15.01.2019).